

GEMEENTE MEIERIJSTAD

NADER ONDERZOEK ECOLOGIE

DEELGEBIEDEN SFR MARIAHEIDE EN WOONGEBIED VEGHEL

28 OKTOBER 2021

WSP NEDERLAND B.V.
RINGWADE 41
3439 LM NIEUWEGEIN

+31 (0)88 910 20 00
wsp.com

PROJECTNUMMER
SLM010616

DOCUMENTNUMMER
SLM010616.NT, versie 001

COLOFON

RAPPORTHISTORIE

1	28 oktober 2021	Oplevering concept
---	-----------------	--------------------

OPDRACHTGEVER

Gemeente Meierijstad
de heer S. van Rijen
Stadhuisplein 1
5461KN VEGHEL

CONTACTPERSOON WSP

T. Zeegers
+31 6 12227207
tom.zeegers@wsp.com

AUTORISATIE

PROJECTNUMMER	DOCUMENTNUMMER	VERSIE	STATUS
SLM010616	SLM010616.NT	001	

OPGESTELD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
T. Zeegers	Senior ecoloog	30-06-2021	

GEVERIFIEERD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
M. Koster	Adviseur Ecologie	26-10-2021	

GOEDGEKEURD DOOR	FUNCTIE	DATUM	PARAAF
R. Gerardts	Planoloog	05-07-2021	

INHOUDS- OPGAVE

1	INLEIDING	4
2	TOETSINGSKADER	5
3	PLANGEBIED	6
3.1	Huidige situatie	6
3.2	Planontwikkeling	6
4	WEZENLIJKE KENMERKEN EN WAARDEN	8
4.1	Ecologische verbindingszone Goederenspoorlijn Veghel-Mill	8
4.2	Kruisende EVZ Beekdal Aa (Veghel-Berlicum)	10
4.3	Nationaal natuurnetwerk Brabant	12
5	ALTERNATIEVEN AFWEGING	13
6	ONDERBOUWING GROOT OPENBAAR BELANG	13
	LITERATUURLIJST	15

1 INLEIDING

De gemeente Meierijstad is voornemens een snelfietsroute (SFR) aan te leggen, om zo de fietsverbinding tussen Uden en Veghel te versterken. Deze route heeft voor een deel overlap met gebieden die onderdeel zijn van het Nationaal Natuurnetwerk Brabant (NNB) of bevindt zich daar parallel aan in de directe nabijheid.

In opdracht van gemeente Meierijstad heeft WSP Nederland B.V. een Nee, tenzij... toets uitgevoerd voor de deelgebieden 'Mariaheide' en 'Woongebied Veghel'.

WSP Nederland B.V. is door Kiwa gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van WSP Nederland B.V. zijn VCA gecertificeerd. Daarnaast is WSP lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

WSP is actief lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Dit betekent dat medewerkers van WSP Nederland B.V. zich conformeren aan gedragscodes uitgevaardigd door het NGB. Rapporten voldoen aan de richtlijnen en standaarden die zijn opgesteld door het NGB.

WSP Nederland B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van deze rapportage. Dit rapport is opgesteld op verzoek van Gemeente Meierijstad en is haar eigendom.

2 TOETSINGSKADER

Het Natuurnetwerk Nederland is op provinciaal niveau uitgewerkt tot het provinciale natuurnetwerk met kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden, beheergebieden en robuuste ecologische verbindingzones. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNB (Natuurnetwerk Brabant) is provinciaal vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014 en de actualisatie van 2017.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het 'nee, tenzij-principe'. Ingrepen met een negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren.

3 PLANGEBIED

3.1 HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied betreft een fietsroute en doorsnijdt de stad Veghel, beginnend onder de brug van de A50 tot aan de kern Mariaheide. Tussen Veghel en Mariaheide in doorsnijdt de route een agrarisch landschap. Parallel aan de fietsroute bevindt zich het Duits Lijntje, dat voor een groot deel is aangewezen als Ecologische Verbindingszone (EVZ) en deels ook als Nationaal Natuurnetwerk Brabant (NNB). Figuur 3.1 geeft de ligging van het plangebied weer dat is opgedeeld in drie verschillende deelgebieden, te weten 'Bedrijventerrein', 'Woongebied Veghel' en 'Mariaheide'. Onderhavig document is opgesteld voor de deelgebieden 'Woongebied Veghel' en 'Mariaheide'. Het deelgebied 'Bedrijventerrein' is in onderhavig document buiten beschouwing gelaten.

Figuur 3.1: Locatie van het totale plangebied. In het geel het deelgebied 'Bedrijventerrein', in het groen het deelgebied 'Woongebied Veghel' en in het lichtblauw het deelgebied 'Mariaheide'.

3.2 PLANONTWIKKELING

Om de bereikbaarheid van de regio Uden & Meierijstad te vergroten, wordt er een snelfietsroute aangelegd tussen centrum Uden en De Dubbelen in Veghel. Een snelfietsroute is een hoogwaardige fietsverbinding die bedoeld is om kernen en/of economische toplocaties over langere afstanden met elkaar te verbinden voor grote aantallen fietsers.

met verschillende snelheden. De snelfietsroute Veghel-Uden wordt een onderdeel van het samenhangend fietsnetwerk in Meierijstad.

Zowel in de huidige alsook in de toekomstige situatie bevindt de fietsroute zich parallel aan de ecologische verbindingszone (EVZ) het Duits Lijntje. Dit met als verschil dat het in de toekomstige situatie een snelfietsroute (SFR) betreft. Hiermee wordt de route voor fietser efficiënter en daarmee ook ruimer (ca. 1,5 meter ten opzichte van huidige situatie) en rechtlijniiger.

4 WEZENLIJKE KENMERKEN EN WAARDEN

4.1 ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONE GOEDERENSPORLIJN VEGHEL-MILL

Omschrijving wezenlijke kenmerken en waarden

Als bijlage bij het Natuurbeheerplan Noord-Brabant is een beschrijving bijgevoegd van de ecologische waarden en kenmerken per gebied. De EVZ waar het in dit geval om gaat betreft de Goederenspoorlijn Veghel-Mill, ook wel Duits Lijntje. De beschrijving van dit gebied is hieronder

Historische en actuele kenmerken en waarden

Tussen Veghel en Mill ligt een voormalige goederenspoorlijn waarlangs houtsingels, loofbosjes, struwelen en ruigten gelegen zijn. De spoorlijn en de genoemde natuurelementen zijn leefgebied voor allerlei (struweel)vogels, dagvlinders en is tevens een migratieroute voor de das.

Natuur- en landschapsdoelstellingen

Behoud van de huidige natuurwaarden en verbetering van de ecologische verbindingfunctie staan voorop.

Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden

Omdat voor de toekomstige SFR gebruik wordt gemaakt van bestaande infrastructuur parallel aan de EVZ, is er geen sprake van oppervlakteverlies, versnippering of aantasting van de huidige groene structuren, de bodem en de hydrologie. Plaatselijk wordt het bestaande fietspad wel verbreed met 1,5 meter, maar dit reikt niet tot aan de begrenzing van de EVZ. Op enkele locaties waar de route van de SFR direct aansluit op de EVZ is het mogelijk dat enkele bomen en struwelen worden gesnoeid, voor zover het overhangende takken betreft. Incidenteel kan het nodig zijn om een enkele boom of struweel te verwijderen, maar dit is bij uitzondering. De figuren 3.2 en 3.3 geven een impressie.

Het leefgebied voor (struweel)vogels, dagvlinders en migratieroute voor onder andere de das blijven onveranderd.

Op één locatie kruist de SFR met de EVZ, namelijk ter hoogte van de Gasthuisstraat. Hier verspringt de route van de SFR van de zuidzijde naar de noordzijde van de EVZ. De Gasthuisstraat betreft een vrij drukke straat en ter hoogte van de kruising is in de huidige situatie ook een verharde fietsroute aanwezig om de weg over te steken/ deze verspringing te maken. Figuur 3.4 geeft hiervan een impressie. Vanwege de huidige situatie zijn gevolgen voor de migratieroute van de das (en andere diersoorten) uitgesloten. Mogelijk dat ter plaatse van de kruising de intensiteit van het fietsverkeer lichtelijk toeneemt. Echter zijn bestuurders van fietsen en brommers gemakkelijk in staat om een overstekend dier te ontwijken ten opzichte van autoverkeer. Bovendien zijn dassen voornamelijk 's nachts actief.

In de huidige situatie bevindt zich op een groot deel van het tracé nachtelijke verlichting in de vorm van straatlantaarns. Indien het in de nieuwe situatie nodig is om aanvullende lichtbronnen de plaatsen, kan dit lokaal wel leiden tot een effect op de donkerte van de EVZ. Om deze reden dient aanvullende verlichting dusdanig te worden ingezet dat lichtverstrooiing naar de EVZ toe wordt voorkomen. Om dit te borgen dient de inzet van verlichting geverifieerd te worden door een ecooloog. In het geval de ecooloog negatieve effecten van verlichting niet kan uitsluiten, dient deze beoordeling te worden geactualiseerd.

Figuur 3.2. Impressie huidige situatie, EVZ het Duits Lijntje, met aan de rechterzijde een rietsloot. De SFR bevindt zich nog aan de overzijde (rechterzijde op de foto) van deze sloot. Met uitbreiding van de bestaande infrastructuur is er geen sprake van aantasting van de EVZ.

Figuur 3.3. Impressie huidige situatie, een verhard fietspad met grasbermen. Aan de linkerzijde op de afbeelding is nog een greppel te zien en het met bomen begroeide talud van het Duits Lijntje. Ten behoeve voor de realisatie van de SFR wordt het huidige fietspad verbreed met 1,5 meter. Hierbij wordt alleen de berm verplaatst richting de bomen, maar dit reikt niet tot zover dat de bomen verwijderd moeten worden.

Figuur 3.4. Impressie huidige situatie. Fietspad doorkruist de EVZ het Duits Lijntje.

4.2 KRUISENDE EVZ BEEKDAL AA (VEGHEL-BERICUM)

Omschrijving wezenlijke kenmerken en waarden

Aan de westzijde van het deelgebied 'Woongebied Veghel' kruist de route van de SFR de EVZ Beekdal Aa (Veghel-Berlicum) middels een brug, zie ook figuur 3.5. Hieronder zijn de wezenlijke kenmerken en waarden van deze EVZ omschreven.

Historische en actuele kenmerken en waarden

Tussen Veghel en Berlicum liggen in het beekdal van de Aa nog een aantal waardevolle gebieden en restanten van het vroegere beekdallandschap. Het gebied de Aa-Broeken nabij Veghel bestaat uit houtsingels, poelen en enkele soortenrijke hooilanden. Hier groeien onder meer Bosbies, Holpijp, Waterviolier, Bosanemoon, Waterkruiskruid en Lange ereprijs. Een van de fraaiste delen van het beekdal van de Aa is gelegen nabij Heeswijk en het Kasteel Heeswijk. Het beekdal wordt hier gekenmerkt door vochtige tot natte loofbossen met een rijke ondergroei die bestaat uit onder meer Slanke sleutelbloem, Bosanemoon, Grote keverorchis, Eenbes, Moesdistel en Witte klaverzuring. Het gebied is mede door de diversiteit aan levensgemeenschappen (bossen, graslanden, ruigten en wateren), rijk aan diverse vogelsoorten (onder meer Boomklever, Appelvink, Kleine bonte specht en Nachtegaal), dagvlinders, amfibieën en kleine zoogdieren. Nabij Middelrode en Berlicum liggen enkele oude beekmeanders. De vegetatie in en langs deze wateren bestaat onder meer uit Krabbescheer, Zwanebloem, Grote boterbloem en Watergentiaan. In de periode 1970-1980 kwamen op de drogere delen in het beekdal nabij Berlicum nog plantensoorten voor, die kenmerkend zijn voor oeverwallen zoals Wondklaver, Tripmadam, Zacht vetkruid en Ruige leeuwentand.

Natuur- en landschapsdoelstellingen

Het kleinschalige beekdallandschap van de Aa tussen Veghel en Berlicum zal waar nodig versterkt of hersteld worden. Het landschap zal bestaan uit vochtige tot natte natuurbosjes (onder meer Eiken-Haagbeuken- en Vogelkers-Essenbos), bloem- en soortenrijke graslanden, poelen en oude beekmeanders. Langs de Aa en in de overgangszones van bos naar grasland zullen ruigte-, moeras- en struweelvegetaties ontwikkeld worden. Het kleinschalige karakter zal versterkt worden door singels en knotbomenrijen.

Figuur 3.5. Impressie huidige situatie, brug over de Aa. Op de foto is te zien dat dieren ook onderlangs kunnen passeren, ondanks de dichtbegroeide oevertaluds.

Effecten op wezenlijke kenmerken en waarden

De realisatie van de SFR doet geen afbreuk aan EVZ Beekdal Aa, in de zin van oppervlakteverlies, versnippering of aantasting van de bodem of hydrologie. De enige voorwaarden hierbij is wel de passeerbaarheid door landdieren onderlangs de brug gewaarborgd blijft. In het geval dieren over de brug heen moeten passeren, riskeren zij het risico verkeersslachtoffer te worden door het verkeer. Door onderlangs de passeren, zoals ook in de huidige situatie mogelijk is, is hiervan geen sprake. In de huidige situatie staat de brug met twee pijlers in het water. Het contact van de brug met het land vindt pas plaats op de kruin van de oever. De oevertaluds beneden de kruin zijn daardoor passeerbaar voor fauna.

De passerbaarheid dient getoetst te worden door een ecooloog. Indien de ecooloog negatieve effecten niet kan uitsluiten, dient deze beoordeling te worden geactualiseerd.

4.3 NATIONAAL NATUURNETWERK BRABANT

Plaatselijk bevinden zich in de nabijheid van de route van de SFR enkele bosschages/ bosstukken die zijn aangeduid als het natuurbeheertype 'Vochtig bos met Productie'. De route overlapt echter niet met deze stukken en er is daardoor geen sprake van een effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van dit natuurbeheertype.

5 ONDERBOUWING GROOT OPENBAAR BELANG

Het project dient een groot openbaar belang, namelijk een efficiëntere fietsroute met alle voordelen die daarbij komen kijken, zoals meer gebruik fietsverkeer tegenover gemotoriseerd verkeer en daardoor minder uitstoot van stikstof en een verminderd gebruik van het wegennet en de verbeterde mogelijkheden voor inwoners om de fiets te gebruiken, waarmee een gezonde levensstijl gestimuleerd wordt.

6 ALTERNATIEVEN AFWEGING

Alternatieven afweging is niet nodig, omdat er geen sprake is van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNB. Desalniettemin kan op voorhand worden geconcludeerd dat er geen sprake is van alternatieven.

Locatie

Het project is locatie gebonden en gebaseerd op een efficiënte route voor de doelgroep. Een andere route is minder efficiënt en daarmee wordt het doel niet bereikt.

Uitvoering

Het niet uitvoeren van het project leidt er toe dat de huidige situatie niet veranderd, hetgeen niet gunstig is voor fietsers, de verkeersdoorstroming en duurzaamheid (minder gebruik van deelnemers in het fietsverkeer).

Ecologie

Ten aanzien van verlichting (straatverlichting) en passeerbaarheid brug over Beekdal Aa zijn in onderhavig document randvoorwaarden geschetst ter voorkoming van negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden.

LITERATUURLIJST

Lieverse I WSP, 2020. Advies compensatie natuur, Nationaal Natuurnetwerk Brabant.

[www.brabant.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natuur/natuurnetwerk-nederland-\(voorheen-ehs\)/natuurnetwerk-brabant-\(nnb\)](http://www.brabant.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/natuur/natuurnetwerk-nederland-(voorheen-ehs)/natuurnetwerk-brabant-(nnb))